

Zwemmen er straks vissen in de verwarming?

■ Kinderen Sterrenschool op bezoek bij Eigen Warmte Balk

BRENDA VAN OLPHEN

BALK De huizen in Balk moeten vanaf 2030 worden verwarmd met water uit rivier de Luts. Maar zwemmen er dan ook vissen in de verwarming? Dat vroegen leerlingen van de Sterrenschool Ludgerus uit Balk zich maandagmorgen af.

De Sterrenschool in Balk besteedt deze weken aandacht aan Warmte. Een bezoek aan het lokale project Eigen Warmte Balk kon daarin niet ontbreken. Het informatiecentrum aan de Van Swinderenstraat ontving maandag alle kinderen van de basisschool.

1.400 woningen

In drie sessies vertelden Goffe Venema en Tjeerd Osinga van Eigen Warmte Balk in begrijpelijke taal over de nieuwe manier van verwarmen. Het project is nog in voorbereiding, maar het is de bedoeling is dat warmte die in de zomer uit de de

Luts wordt gewonnen, huizen gaat verwarmen. Hiervoor wordt ook gebruik gemaakt van restwarmte van AVK Plastics. In totaal worden honderden woning in de kern van Balk straks verwarmd en aardgasvrij maken.

Olifanten en giraffen

Omdat het project nog in ontwikkeling is, is Eigen Warmte Balk nog op zoek naar tips. Venema en Osinga waren benieuwd naar de ideeën van de leerlingen van de Sterrenschool. De jongste kinderen van groep 1 en 2 kwamen met bijzondere oplossingen om het water bij de woningen te krijgen. Olifanten en giraffes konden dit werk volgens de kleuterklas prima doen. „En de graafwerkzaamheden konden we uitbesteden aan honden en dino's.”

De groepen daarna hebben meer praktische ideeën, die mogelijk ook uitgevoerd worden. Over het maken van reclame bijvoorbeeld of het verbeteren van de website. „We kunnen

Het idee om water te verwarmen met lava bleek minder praktisch

tekeningen maken en dat worden dat posters” of “Misschien animaties op de website die het verhaal makkelijk uitleggen”. Een leerling bedacht een goede slogan: „Heb je het koud? Dan maken wij het warm.” Maar het idee om water te verwarmen met lava bleek minder praktisch („Dan moeten we het wel heel erg terug koelen.”).

De kinderen van groep 6 tot en met 8 hebben op school voor de klas pleidooien gehouden voor het project. Eigen Warmte Balk neemt de uitnodiging graag aan om die allemaal te komen bekijken. Een paar leerlingen bieden spontaan aan iets op TikTok of YouTube voor het project te willen doen.

Rooms-Katholieke kerk

De projectleiders leggen uit waarom sommige ideeën wel of niet werken. Het water blijft bijvoorbeeld heel diep in de grond goed warm. Tjeerd Osinga geeft de toren van de Rooms-Katholieke kerk van Balk als voorbeeld: het gat waarin we het warme water bewaren wordt 5 keer zo diep als de toren hoog is. „Omdat we zandgrond hebben, blijft het daar mooi warm. Zand isoleert, net als de hoes om een kruik.”

De reacties van de kinderen stemmen projectleider Goffe Venema positief. „Het is prachtig dat ze zo meedenken. Je kon ook merken dat sommigen er ook echt over na hadden gedacht. Ik was verbaasd dat een van hen over CO2 begon.” De 8-jarige Domien had een compleet andere bijdrage: „Ik vind het heel goed dat jullie dit op een duurzame manier doen. Ik ben heel erg gek op de natuur. Ik wil jullie dan ook graag een compliment geven.”

En zwemmen die vissen straks

echt in de verwarming? Het Lutswater gaat straks door filters, wordt gebruikt om ander water op te warmen en komt niet in de buurt van de woningen. „Dus nee. Dat is echt onmogelijk”, zegt Venema.

Intentieverklaring

Eigen Warmte Balk is een initiatief van Energie Coöperatie Gaasterland, Gemeente De Fryske Marren, woningcorporatie Dynhus, AVK Plastics, Plaatselijk Belang Balk Vooruit en ondernemingsvereniging Eigen Haard/De Stikke. Zij ondertekenden met elkaar een intentieverklaring waarin ze de ambitie vastlegden om tot een aardgasvrije en CO2-neutrale warmtevoorziening te komen. Zo'n 300 Balksters hebben zich al als geïnteresseerden gemeld. Uit eerder haalbaarheidsonderzoek bleek dat een groot deel van Balk op een warmtenet kan aansluiten. Voor de wijken aan de randen van Balk lijkt de inzet van warmtepompen een betere optie.

De kinderen van de Sterrenschool Ludgerus Balk waren op bezoek bij Eigen Warmte Balk. FOTO BRENDA VAN OLPHEN